

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/134/2022
Identifikačné číslo spisu:	1119215884
Dátum vydania rozhodnutia:	29.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Nora Halmová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:1119215884.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ I. D., bývajúcej v D. S. XXX, 2/ M. D., bývajúceho v D. S. XXX, zákonne zastúpeného matkou I. D., bývajúcou v D. S. XXX, (žalobkyňou 1/), 3/ F. D., zákonne zastúpeného matkou I. D., bývajúcou v D. S. XXX, (žalobkyňou 1/), 4/ Z. D., bývajúcej v U. XXX, 5/ I. B., bývajúcej v U. XXX, 6/ N. N., bývajúcej v U. XXX, všetci právne zastúpení Mgr. Petrom Mešencom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Prievozská 1314/39, proti žalovanej KOMUNÁLNA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 17, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 16C/53/2019, o náhradu nemajetkovej ujmy, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 25. januára 2022 sp. zn. 8Co/38/2021, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/ až 6/ majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 12. októbra 2020, č. k. 16C/53/2019-242 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi 1/ sumu vo výške 20.000 eur, žalobcovi 2/ sumu vo výške 20.000 eur, žalobcovi 3/ sumu vo výške 20.000 eur, žalobcovi 4/ sumu vo výške 6.000 eur, žalobcovi 5/ sumu vo výške 3.000 eur, žalobcovi 6/ sumu vo výške 3.000 eur (výrok I.); žalobu vo zvyšku zamietol (výrok II.); žalobcom 1/ až 6/ (ďalej tiež „žalobcovia“) priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % (výrok III.) a žalovanej uložil zaplatiť súdny poplatok vo výške 2.256,- eur (výrok IV.). Plnenie súd prvej inštancie priznal titulom zásahu do osobnostných práv žalobcov 1/ až 6/ (práva na súkromný a rodinný život) spôsobeného usmrtením blízkej osoby (manžela, otca, syna a brata) pri dopravnej nehode zavinennej vodičom p. Z. I. povinne zmluvne poisteného motorového vozidla u žalovanej. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ustanoveniami § 11, § 13, § 427 a § 442 ods. 1 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a vecne tým, že za ujmu na zdraví patrí okrem majetkovo vyjadrenej zložky aj náhrada nemajetkovej ujmy, preto na prejednávany prípad je aplikovateľný postup podľa § 15 a § 4 ods. 2 písm.

a) zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z. z.“) v spojení s ustanovením § 13 Občianskeho zákonníka. Podľa názoru súdu prvej inštancie patrí v prípade usmrtenia osoby pozostalým právo na náhradu nemajetkovej ujmy spočívajúcej v trvalých alebo vo veľmi dlho po usmrtení im blízkej osoby trvajúcich útrapách spojených s vedomím jej trvalej straty, táto ujma sa nedá vyjadriť v peniazoch, preto nemôže ísť o ekvivalentnú náhradu, ale o primeranú satisfakciu poskytovanú vo forme náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka. Poukázal na rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky ako aj Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozhodnutie ÚS SR sp. zn. III. ÚS 666/2016, rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 1/2016 (R 61/2018), z ktorých vyplýva pasívna vecná legitímácia žalovanej a z ktorých aj vychádzal pri posúdení nároku žalobcov. Pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. treba pojem škoda vykladať extenzívne tak, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých, spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov, pričom táto náhrada je predmetom poistného krytia. Zohľadniac všetky skutočnosti, ktoré vzišli z vykonaného dokazovania najavo súd prvej inštancie určil výšku nemajetkovej ujmy v prospech žalobcov aj s prihliadnutím na iné obdobné prípady (viď bod 15.2 rozsudku okresného súdu); žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/, manželke nebohého sumu vo výške 20.000 eur, žalobcovi 2/, synovi nebohého sumu vo výške 20.000 eur, žalobcovi 3/, synovi nebohého sumu vo výške 20.000 eur, žalobkyni 4/, matke nebohého sumu vo výške 6.000 eur, žalobkyni 5/, sestre nebohého sumu vo výške 3.000 eur, žalobkyni 6/, sestre nebohého sumu vo výške 3.000 eur a žalobu vo zvyšku pokiaľ sa žalobcovia domáhali vyšších súm, zamietol (výrok II.). O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, (ďalej len „CSP“) zohľadňujúc, že stanovenie výšky plnenia bolo závislé od úvahy súdu a preto patrí žalobcom 1/ až 6/ plná náhrada trov konania.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 25. januára 2022 sp. zn. 8Co/38/2021 potvrdil podľa § 387 ods. 1, 2 CSP žalovanou napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie. Žalobcom 1/ až 6/ priznal proti žalovanej nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 262 ods. 1 a § 396 ods. 1 CSP). V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že v preskúmvanej veci si žalobcovia uplatnili náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za neoprávnený zásah do ich osobnostných práv v dôsledku dopravnej nehody, pri ktorej došlo k usmrteniu ich blízkeho rodinného príslušníka. V prípade, ak ide o zásah do súkromia usmrtením blízkej osoby, sú predpoklady pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy spravidla naplnené, nakoľko vzniknutú ujmu by pociťoval ako závažnú každý na mieste a v postavení dotknutej osoby a v prípade tohto mimoriadne závažného zásahu by vzniknutú nemajetkovú ujmu nemohlo dostatočne zmierniť len priznanie iného zadosťučinenia (napr. vo forme ospravedlnenia). Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že tragickou smrťou manžela, otca, syna a brata žalobcov došlo k neodstrániteľnej a trvalej ujme vo sfére ich súkromného (osobného a rodinného života) tým, že došlo k násilnému, náhlemu a nenávratnému pretrhnutiu ich citových väzieb s ich najbližším rodinným príslušníkom, v dôsledku čoho stratili možnosť tento rodinný vzťah do budúcnosti rozvíjať a naplniť tak v tejto oblasti aj svoje vlastné citové potreby. Okresný súd po zhodnotení vykonaného dokazovania správne prihliadol všetky konkrétne okolnosti, ktoré boli relevantné z hľadiska ustálenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy v danom prípade, zohľadnil intenzitu neoprávneného zásahu, ako aj rozsah a trvanie následkov vyvolaných týmto neoprávneným zásahom v súkromnom živote žalobcov a správne prihliadol tiež na princíp proporcionality, keď výšku nároku posúdil so zreteľom na výšky náhrady nemajetkovej ujmy priznávanej v iných obdobných veciach. Pri úvahe o výške náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch z hľadiska závažnosti vzniknutej ujmy bolo správne zohľadnené, že žalobcovia stratili svoju najbližšiu osobu, s ktorou mali silný citový vzťah, najmä žalobcovia 1/ až 3/, ktorí žili so zomrelým v spoločnej domácnosti, a ktorí tak stratili oporu, ktorú im; ako manžel a otec; poskytoval, žalobcovia stratili možnosť so zomrelým prežívať radosti aj starosti každodenného života, deliť sa s ním o životné problémy a osobné úspechy. Súd prvej inštancie náležite zohľadnil aj negatívne dopady zásahu v ďalšom osobnom (partnerskom, rodičovskom, súrodeneckom) živote a dôsledne vyhodnotil a premietol do výšky priznanej peňažnej náhrady aj nepriaznivé následky vzniknutých emocionálnych útrap na duševné

zdravie žalobcov, keď citová ujma vyvolala u nich pocity hlbokého žiaľu, zármutku a smútku zo straty blízkej osoby a šoku z náhlej smrti ich manžela, otca, syna a brata. Prihliadol aj na tú významnú skutočnosť, že následky, ktoré vyvolal zásah v ich ďalšom rodinnom živote, sú trvalé a nezvratné a svojou intenzitou hlboko traumatizujúce, že smrťou ich manžela, otca, syna a brata došlo k výrazným zmenám v ich spôsobe dovtedajšieho života. Priznanú výšku odôvodnil aj s dôrazom na skutočnosť, že tragické úmrtie sa týkalo mladého človeka, po ktorom žalobcom zostali už len spomienky. Priznaná výška peňažnej náhrady sa javí spravodlivá a dostatočne účinná na vyváženie a zmiernenie následkov vzniknutej ujmy.

2.1. Pokiaľ žalovaná namietala, že súd prvej inštancie nezohľadnil, že poškodený ako spolujazdec nasadl do motorového vozidla napriek tomu, že musel vedieť, že vinník dopravnej nehody je pod značným vplyvom alkoholu, odvolací súd poukázal na to, že žalovaná neunesla dôkazné bremeno ohľadne týchto svojich tvrdení. Za daného stavu bol právny záver prvoinštančného súdu o tom, že v danom prípade nebol dôvod na zníženie peňažnej náhrady pre okolnosti na strane poškodeného, správny. Tvrdenia žalovanej odvolací súd posúdil ako hypotetické, keď boli prednesené len v rovine jej domnienok a dohadov. Zo skutočnosti, že vodič motorového vozidla bol pred jazdou pod vplyvom alkoholu, nie je možné vyvodiť, že poškodený musel mať o tejto skutočnosti pri nasadaní do vozidla vedomosť. Súd prvej inštancie vzal za základ svojej voľnej úvahy všetky relevantné skutočnosti, ktoré mali vplyv na výšku náhrady nemajetkovej ujmy a priznal konkrétnu výšku peňažnej náhrady s ohľadom na individuálne okolnosti daného prípadu. Nie je možné dospieť k záveru, že by priznaná výška súdom prvej inštancie bola založená na jeho ľubovôli a že by tak bola svojvoľne priznaná bez zreteľa na skutkový stav zistený vykonaným dokazovaním v danej veci a bez ohľadu na zodpovedajúcu právnu úpravu a ustálenú súdnu prax. Výška priznanej náhrady je v rozhodnutí súdu prvej inštancie objektivizovaná výsledkami vykonaného dokazovania a priznanie sumy súdom prvej inštancie je v odôvodnení jeho rozhodnutia racionálne vysvetlené. Výška priznanej nemajetkovej ujmy sa tak nevymyká z medzí predstáv spravodlivosti a slušnosti. Žalovaná v odvolaní tiež namietala, že zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na už primárne a priame následky dopravnej nehody, a to smrť ich rodinného príslušníka, a preto neexistuje príčinná súvislosť. V uvedenom smere sa ale odvolací súd stotožnil s názorom súdu prvej inštancie uvedeným v bode 14 odôvodnenia jeho rozsudku a síce, že „konaním vodiča, ktorého prevádzkovou bola spôsobená smrteľná dopravná nehoda, došlo v priamej príčinnej súvislosti k neoprávnenému zásahu do práva žalobcov na ich súkromný život tým, že došlo k náhlemu ukončeniu vzájomných vzťahov žalobcov s ich blízkym príbuzným“. Narušenie celistvosti rodiny žalobcov 1/ až 3/, s ktorými žil poškodený v spoločnej domácnosti a tým ich ochudobnenie o rodinný (partnerský a rodičovský) život, je trvalým zásahom do súkromného života týchto žalobcov, ku ktorému došlo v priamej príčinnej súvislosti so smrteľnou dopravnou nehodou. Rovnako citová ujma žalobkyne 1/ spočívajúca v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku zo smrti milovanej osoby, je príčinou dopravnej nehody, bez ktorej by takáto ujma na jej psychike nebola vznikla. Strata finančného zabezpečenia do budúcnosti na strane žalobcov 2/ a 3/ bola rovnako priamym dôsledkom dopravnej nehody. Pretrhnutie dobrých súrodeneckých vzťahov zosnulého a žalobkýň 5/ a 6/ a s tým spojená citová ujma, nastali ako priamy dôsledok smrteľnej dopravnej nehody. So zreteľom na uvedené dospel odvolací súd tak k záveru, že v danom prípade neboli odškodnené žiadne také následky na osobnostných právach žalobcov, ktoré by neboli vyvolané smrteľnou dopravnou nehodou. Pokiaľ žalovaná argumentovala rozhodnutím Najvyššieho súdu SR z 30. januára 2007, sp. zn. 2 Cdo/73/2006, uverejneným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2008, toto na daný prípad nebolo možné aplikovať, nakoľko sa týkal iného nároku, a to náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v podobe psychickej ujmy na zdraví, ktorá mala vzniknúť pozostalým rodičom v dôsledku smrti ich syna. Rozhodnutie Súdneho Dvora EÚ vo veci C-350/14 nepovažoval odvolací súd za aplikateľné v danej veci, nakoľko sa týkalo výkladu článku 4 ods. 1 nariadenia č. 864/2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky na účely určenia práva uplatniteľného na mimozmluvný záväzok vyplývajúci z dopravnej nehody.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) podala dovolanie, a to z dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP a podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Odvolaciemu súdu vytýkala, že nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej

miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Vádu zmätočnosti (§ 420 písm. f/ CSP) videla v nedostatočnom odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, lebo súdy oboch inštancií sa dostatočne nevenovali podstatnej argumentácii žalovanej. Žalovaná pritom počas celého prvoinštančného ako aj odvolacieho konania tvrdila, že pokiaľ pre argumentačné účely akceptujeme, že pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení nemajetková ujma pozostalých spadá pod pojem škody (na zdraví) nie je žiadny racionálny ani legitímny dôvod tento návrh ako škodový neposudzovať v celku a to s poukazom na rozhodnutie R 61/2008 v spojení s § 5 ods. 1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z. z., čo do otázky priamej príčinnej súvislosti (jej absencie) tak aj čo do otázky premlčania, zakladania miestnej príslušnosti súdov a podobne. Ako ďalší dovolací dôvod dovolateľka uviedla ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a síce, že súdy nižších inštancií sa odklonili od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu prezentovanú rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 29.03.2007 sp. zn. 3 Cdo 32/2007 a tiež rozsudok najvyššieho súdu z 30. januára 2007 sp. zn. 2 Cdo 73/2006, ktorý bol uverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 61/2008, v zmysle ktorého „príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia a žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama osebe následkom protiprávneho konania žalovaného. O takýto prípad ide aj vtedy, ak poškodenie zdravia žalobcov bolo výsledkom ich reakcie na smrteľný úraz ich syna“ (rovnako napr. R 7/1979). V spomínanom rozsudku sp. zn. 3 Cdo 30/2007 najvyšší súd uviedol, že o vzťah príčinnej súvislosti ide, ak je medzi nesprávnym úradným postupom a škodou vzťah príčiny a následku, ak bola príčinou vzniku škody iná skutočnosť zodpovednosť za škodu nenastáva. Príčinou vzniku škody nie je skutočnosť, ktorá je už sama následkom (R 7/1979). V postupnom slede javov je každá príčina niečím vyvolaná a každý ňou spôsobený následok sa stáva príčinou ďalšieho javu. Zodpovednosť však nemožno robiť závislou na neobmedzenej kauzalite. Atribútom príčinnej súvislosti je totiž priamosť pôsobenia príčiny následok, pri ktorej príčina priamo (bezprostredne) predchádza následku a vyvoláva ho. Vzťah príčiny a následku musí byť preto priamy, bezprostredný, neprerušovaný; nestačí ak je sprostredkovaný. Vzhľadom na skutočnosť, že poistnou udalosťou bola dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na následky tejto dopravnej nehody, neexistuje vo vzťahu k žalobcom a uplatňovanej nemajetkovej ujme priama príčinná súvislosť s poistnou udalosťou ako takou rovnako, ako tomu bolo pri skutkovom stave v rozhodnutí R 61/2008. Ako ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu od ktorých sa mali súdy nižších inštancií odkloniť dovolateľka označila rozhodnutia sp. zn. 5Cdo 126/2009 z 30. júna 2010, sp. zn. 1Cdo 129/2008 z 30. júla 2009, sp. zn. 6 Cdo 89/2011 z 31. júla 2012 a sp. zn. 6MCdo 7/2013 z 23. apríla 2014. Z uvedených dôvodov dovolací súd žiadala, aby rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietne.

4. Žalobcovia 1/ až 6/ v podanom vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedli, že konajúce súdy sa v súdnej veci vo svojich rozhodnutiach dostatočným spôsobom vysporiadali s právnou argumentáciou žalovanej, pričom svoje rozhodnutia založili aj na ustálenej rozhodovacej praxi súdov, v ktorom smere poukázali na konkrétne rozhodnutia. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo riadne odôvodnené v žiadnom prípade nemohlo dôjsť na strane žalovanej k porušeniu práva na spravodlivý proces. Odvolací súd sa v prejednávanej veci neodklonil ani od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v dovolateľkou namietanej otázke príčinnej súvislosti (v uvedenom smere žalobcovia poukázali na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 9Cdo/87/2021 z 02. februára 2022), pričom judikatúra, na ktorú poukazuje a zdôvodňuje ním nesprávne právne posúdenie sporu odvolacím súdom nebola pre rozhodnutie v tejto veci relevantná. Žalobcovia 1/ až 6/ preto dovolaciemu súdu navrhli, aby dovolanie žalovanej odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP a priznal im voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej

Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Právnym posúdením sa pritom rozumie činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

11. Žalovaná vo svojom dovolaní uviedla, že ho v prvom rade podáva v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Vo vzťahu k § 420 písm. f/ CSP (tak, ako v prípade ďalších vád zmätočnosti uvedených v § 420 CSP) platí, že z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil namietanej vady zmätočnosti; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 8/2017, 3 Cdo 214/2017, 8 Cdo 73/2017).

12. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky

sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to, ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

15. V preskúmvanej veci dovolateľka vidí vadu podľa § 420 písm. f/ CSP v odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie), ktoré označila za nedostatočné, teda v rozpore s požiadavkami kladenými na zákonné rozhodnutie podľa § 220 ods. 3 CSP, pretože súdy oboch inštancií sa dostatočne nevenovali jej námietke o „absencii priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmom) a poistnou udalosťou (dopravnou nehodou)“. Na uvedenom mieste je potrebné uviesť, že záver súdu o (ne)existencii príčinnej súvislosti nie je však založený na aplikácii právnych noriem na zistený skutkový stav; spočíva na vyhodnotení skutkových podkladov, ku ktorým dospel súd v rámci dokazovania. Výsledkom tejto činnosti súdu nie sú závery právne, ale skutkové závery. Právnu otázkou tu je iba vymedzenie tých právnych skutočností, medzi ktorými treba zisťovať vzťah príčinnej súvislosti.

16. V súvislosti s dovolacou námietkou žalovanej týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia (nepreskúmateľnosť) rozhodnutia odvolacieho súdu dovolací súd odkazuje na stanovisko najvyššieho súdu publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, ktoré je aktuálne a pre súdnu prax použiteľné aj po 1. júli 2016, ktorého právna veta znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. Dovolací súd pripomína, že právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Účelom odôvodnenia rozhodnutia je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu navyše musí byť aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozhodnutie odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 393 CSP, je nepreskúmateľné.

17. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že v danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety zjednocujúceho stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov. O taký prípad ide napríklad vtedy, keď dovolaním napadnuté rozhodnutie neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne keď odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia má také nedostatky, že svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi dôsledkami predstavuje excés, ktorý možno charakterizovať ako „justičný omyl“ v zmysle judikatúry Európskeho

súdu pre ľudské práva (pozri napr. Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003).

18. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto extrémny prípad vybočenia z medzi ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalovanej na spravodlivý proces. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne. Z odôvodnení rozhodnutí týchto súdov (odvolacieho a prvoinštančného), chápaných v ich organickej /kompletizujúcej/ jednote (viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), je dostatočne zrejmé, z ktorých skutočností a dôkazov súdy vychádzali, akými úvahami sa riadil prvoinštančný súd, ako ich posudzoval odvolací súd a aké závery zaujal k jeho právnomu posúdeniu. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu. V dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov účastníkov konania, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnia aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplyva nepresvedčivosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľky. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je tento prípad. Dovolací súd v tejto súvislosti tiež dodáva, že nie je povinnosťou odvolacieho súdu vždy dopodrobna reagovať úplne na všetky námietky odvolania. Súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

19. Osobitne v súvislosti s argumentáciou dovolateľky týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) vo vzťahu k námietke „absencie priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmu) a poistnou udalosťou (dopravnou nehodou)“, najvyšší súd uvádza, že s predmetnou námietkou sa presvedčivo vysporiadal odvolací súd v bodoch 17. až 23. svojho rozhodnutia, ktoré ako je uvedené vyššie, tvorí s rozhodnutím súdu prvej inštancie jednotu. Odvolací súd pritom okrem iného uviedol že „...v dôsledku tragickej udalosti sa spôsob spoločného života žalobcov 1/ až 3/ zmenil, pričom nebyť tragickej udalosti, mali by možnosť pokračovať v doterajšom spôsobe života a naplniť tak svoje predstavy a plány... V dôsledku toho, že manžel žalobkyne 1/ a otec žalobcov 2/ a 3/ bol pri dopravnej nehode usmrtený, došlo k neoprávnenému zásahu do ich osobnostných práv nepredvídateľne a neočakávane a došlo k trvalému pretrhnutiu rodinných a citových väzieb. Nemajetková ujma vzniknutá žalobkyni 4/ ako pozostalému rodičovi bola rovnako dôsledkom smrtelnej dopravnej nehody. Pretrhnutie dobrých súrodeneckých vzťahov zosnulého a žalobkyní 5/ a 6/ a s tým spojená citová ujma, nastali ako priamy dôsledok smrtelnej dopravnej nehody...“ So zreteľom na uvedené dospel odvolací súd k záveru, že v danom prípade neboli odškodnené žiadne také následky na osobnostných právach žalobcov, ktoré by neboli vyvolané smrteľnou dopravnou nehodou. Pokiaľ žalovaná argumentovala rozhodnutím Najvyššieho súdu SR z 30. januára 2007, sp. zn. 2 Cdo/73/2006, uverejneným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2008, tento na daný prípad nebolo možné aplikovať, nakoľko sa týkal iného nároku, a to náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v podobe psychickej ujmy na zdraví, ktorá mala vzniknúť pozostalým rodičom v dôsledku smrti ich syna. Rozhodnutie Súdneho Dvora EÚ vo veci C-350/14 nepovažoval odvolací súd za aplikovateľné v danej veci, nakoľko sa týkalo výkladu článku 4 ods. 1 nariadenia č. 864/2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky na účely určenia práva uplatniteľného na mimozmluvný záväzok vyplývajúci z dopravnej nehody (bod 23 rozsudku odvolacieho súdu). So zreteľom na

uvedené dovolací súd konštatuje, že odvolací súd poskytol žalovanej dostatočne zrozumiteľné a výstižné odôvodnenie v reakcii na jej odvolacie námietky o absencii príčinnej súvislosti (vrátane poukazu na rozhodnutie R 61/2008).

20. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie) spočívalo (prípadne) na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 3 Cdo 105/2018, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

21. Najvyšší súd vyššie uvedené dopĺňa poukázaním na konštatovanie ústavného súdu v rozhodnutí sp. zn. IV. ÚS 196/2014 (ktoré sa síce týkalo právneho stavu do 30. júna 2016, je však naďalej aktuálne), v zmysle ktorého prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu zmätočnosti.

22. Dovolateľka v danom prípade preto neopodstatnene namietala, že súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 420 písm. f/ CSP, preto dovolací súd jej dovolanie ako neprípustné v uvedenej časti odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

23. Žalovaná následne podala dovolanie aj v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP tvrdiac, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Bližšie uviedla, že v danom prípade nebolo možné priznať náhradu nemajetkovej ujmy preto, lebo „nebol daný vzťah priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmov) a poistnou udalosťou (dopravnou nehodou), t.j. právne relevantnou škodovou udalosťou“. Namieta nesprávne právne posúdenie sporu odvolacím súdom v otázke existencie priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmov žalobcov na ich osobnostných právach) a škodovou udalosťou (dopravnou nehodou spôsobenou poistencom žalovanej s následkom úmrtia blízkej osoby žalobcov - poistnou udalosťou); tvrdiac, že v prejednávanej veci je nárok žalobcov vylúčený ustanovením § 5 ods.1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z. z.. Poistnou udalosťou je dopravná nehoda a zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkované v dôsledku reakcie na následky tejto dopravnej nehody.

24. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 4Cdo/95/2017 a sp. zn. 7Cdo/140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

25. V dovolaní, prípustnosť ktorého je vyvodzovaná z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí teda dovolateľ špecifikovať ním tvrdený odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu bližšou konkretizáciou rozhodnutia (rozhodnutí) dovolacieho súdu, ktoré napĺňa pojem ustálená prax dovolacieho súdu (1Cdo/206/2016, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/27/2017, 4Cdo/95/2017, 6Cdo/27/2017, 6Cdo/35/2017, 7Cdo/7/2018). Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní neoznačí ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na

domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie dovolacieho súdu mal dovolať na myslí; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ a mohlo by viesť k procesne neprípustnému bezbrehému dovolaciemu prieskumu priechiacemu sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ CSP (porovnaj tiež Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382 a tiež 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017).

26. Bez konkretizovania podstaty odklonu odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolať, resp. advokáta, ktorý spísal dovolanie a zastupuje dovolať (2Cdo/167/2017, 3Cdo/235/2016, 5Cdo/13/2018, 7Cdo/114/2018, 8Cdo/78/2017).

27. Otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnú (ktorá sa odvíja od interpretácie alebo aplikácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnú (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). V prípade dovolania podaného v zmysle tohto ustanovenia je (procesnou) povinnosťou dovolať vysvetliť v dovolaní, o ktorú z možností uvedených v ustanoveniach § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ CSP ide, teda z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania (1Cdo/126/2017, 2Cdo/203/2016, 3Cdo/132/2017, 4Cdo/207/2017, 7Cdo/20/2017, 8Cdo/221/2017).

28. V danom prípade žalovaná v dovolaní zákona zodpovedajúcim spôsobom zadefinovala relevantnú právnu otázku „či zásah do osobnostných práv žalobcov nastal sprostredkovane v dôsledku reakcie na následky poistnej udalosti/dopravnej nehody“, majúc (na rozdiel od odvolacieho súdu) za to, že v súdnej veci „nebol daný vzťah priamej príčinnej súvislosti medzi škodou (nemajetkovou ujmu) a poistnou udalosťou t.j. dopravnou nehodou“, pri ktorej riešení sa mal odvolací súd odkloniť od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a zároveň poukázala na konkrétne rozhodnutia dovolacieho súdu (viď bod 29 a 30 tohto rozhodnutia) od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť. Zostalo preto posúdiť, či pri riešení predmetnej otázky k tvrdenému odklonu došlo.

29. Žalovaná vo svojom dovolaní argumentuje odklonom odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), od právnych záverov, na ktorých spočíva rozsudok Najvyššieho súdu SR z 30. januára 2007, sp. zn. 2Cdo/73/2006 publikovaný v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 61/2008, rovnako R 7/1979. V tomto prípade ale odvolací súd poukazuje na skutkovú a právnu odlišnosť prípadu, na ktorý sa vzťahoval judikát R 61/2008, a preskúmaného prípadu. Predmetný judikát, v zmysle ktorého „príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia žalobcov a protiprávnym konaním žalovaného nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama následkom protiprávneho konania žalovaného“, sa týkal prípadu, v ktorom žalobcovia odvodzovali svoj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli tým, že sa dozvedeli o smrteľnom úraze ich syna. V danom prípade ale žalobcovia uplatňujú nárok na odškodnenie z oveľa širších hľadísk - skutkový podklad žaloby nevzťahuje len na moment, v ktorom sa dozvedeli o smrti im blízkej osoby (manžela a otca); opodstatnenosť žaloby vyvodzujú zo zásahu do širokej škály osobnostných práv, najmä práva na rodinný život a osobitne práva na súkromie, ktoré zahŕňa aj právo fyzickej osoby vytvárať a udržiavať vzťahy s inými ľudskými bytosťami najmä v oblasti citovej tak, aby sa fyzická osoba mohla v budúcnosti rozvíjať a naplňať vlastnú osobnosť (viď tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/174/2019 z 10. októbra 2019). Žalobcovia si teda neuplatňovali nárok na nemajetkovú ujmu a ani ho neodvodzovali od priameho zásahu do ich osobnostných práv, teda od tej okolnosti, že bolo zasiahnuté do ich práva na rodinný život v zmysle § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. O žalovanou tvrdený odklon nejde aj preto lebo od prijatia judikátu R 61/2018 (zo záverov ktorého súdy oboch inšancií vychádzali), v zmysle ktorého „škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. je aj nemajetková

ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“ sa rozhodnutie najvyššieho súdu z 31. júla 2017 sp. zn. 6 MCdo 1/2016 (R 61/2018) stalo súčasťou „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), od ktorej sa odvolací súd v danom prípade neodklonil.

30. Za dôvodný nepovažoval dovolací súd ani odkaz dovolateľky na ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu, od ktorých sa mal odvolací súd pri rozhodovaní odkloniť, pretože rovnako neboli pre právne posúdenie prejednávanej veci relevantné, nakoľko sa týkali úplne odlišných tak skutkových ako aj právnych otázok. Rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo 32/2007 (R 28/2008), sp. zn. 5Cdo 126/2009 z 30. júna 2010, sp. zn. 1Cdo 129/2008 z 30. júla 2009 a sp. zn. 6MCdo 7/2013 z 23. apríla 2014, sa zaoberali pojmom škody v zmysle zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobnú rozhodnutím orgánov štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom; rozhodnutie sp. zn. 6Cdo 89/2011 z 31. júla 2012 riešilo otázku existencie príčinnej súvislosti medzi psychickým ochorením žalobkyne a úrazom, ktorý utrpela pri dopravnej nehode.

31. Dovolací súd na záver pripomína, že aj Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) už riešil otázku ústavnoprávnych aspektov právnych úvah senátov najvyššieho súdu, ktoré boli vyjadrené (aj) v judikáte R 61/2018. Zo záverov tohto judikátu pritom súdy nižších inštancií pri svojom rozhodovaní v danej veci vychádzali. V uznesení z 20. augusta 2019 sp. zn. I. ÚS 310/2019 v skutkovo a právne obdobnej veci týkajúcej sa (inej) sporiteľne odmietol jej sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú. V súvislosti s právnou otázkou (ne)možnosti eurokonformného výkladu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2001 Z. z., ktorú nastolila v sťažnosti, odkázal na odôvodnenie nálezu sp. zn. II. ÚS 695/2017, v ktorom sa touto otázkou podrobne zaoberal, pričom dospel k záveru, že aplikáciu práva Európskej únie všeobecným súdom v obdobných prípadoch nemožno považovať za aplikáciu „contra legem“. Výklad pojmu „škoda na zdraví“ v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. nesmie byť totiž popretím ústavného princípu, podľa ktorého majú byť vnútroštátne právne predpisy interpretované v súlade s princípmi európskej spolupráce a integrácie. Ústavný súd tiež konštatoval, že prísne formalistické odlíšenie „nemateriálnej ujmy“ spočívajúcej v zásahu do osobnostných práv v dôsledku smrti blízkej osoby od škody v materiálnom zmysle podporené prípadným systematickým zaradením ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré regulujú ochranu osobnosti (na jednej strane) a náhradu škody (na druhej strane), nezodpovedá autonómnemu charakteru zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ako to zdôraznil aj Rozsudok. Dodal, že najvyšším súdom prijatý judikát R 61/2018 je výsledkom ustálenia právneho názoru najvyššej súdnej inštancie všeobecného súdnictva na otázku pasívnej vecnej legitimácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. Tento názor najvyššieho súdu predstavuje judiktorňy smer, síce formálne nezáväzný, avšak nie bez normatívneho významu pre ďalšiu rozhodovaciu činnosť všeobecných súdov (vrátane najvyššieho súdu). Ústavný súd uzavrel, že pokiaľ súdy dospeli k názoru o možnosti extenzívneho výkladu pojmu „škoda na zdraví“ podľa § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., čo bolo pre posúdenie pasívnej vecnej legitimácie sťažovateľky (poisťovne) v spore rozhodujúce, nejde o právny názor ústavne neudržateľný (obdobne III. ÚS 610/2017 a II. ÚS 847/2016).

32. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej ako procesne neprípustné aj pri ďalšom uplatnenom dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP podľa § 447 písm. c) CSP odmietol (obdobne tiež rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 27. októbra 2021, sp. zn. 7Cdo/162/2021, sp. zn. 9Cdo 87/2021 z 22. februára 2022 a sp. zn. 4 Cdo 219/2021 z 24. marca 2022).

33. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

34. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.